

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Spotkania z kulturą*

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Agnieszki Wojciechowskiej, będącego propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku „Spotkania z kulturą”. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
Rozdział I: Klucze do kultury					
1. Człowiek w przestrzeni kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów <i>kultura</i> oraz <i>natura</i> i wskazuje różnice pomiędzy nimi • określa, czym wyróżnia się gatunek ludzki • używa we właściwym kontekście słów: <i>kulturalny</i> i <i>kulturowy</i>, <i>naturalny</i> i <i>kulturalny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady obecności oraz znaczenia form kultury w życiu człowieka i wyciąga wnioski • omawia różnice w zakresach znaczeniowych pojęć: <i>kultura</i>, <i>natura</i> i <i>cywilizacja</i> • tłumaczy, czym jest artefakt kultury • wymienia nazwy nauk zajmujących się badaniem rozmaitych aspektów kultury i określa pola ich zainteresowań • przytacza różne definicje kultury • podaje przykłady duchowych i materialnych aspektów wybranego artefaktu kultury • wyjaśnia znaczenie wyrażen ze słowem <i>kultura</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje pierwszą nowożytną i współczesną definicję kultury • wyjaśnia, na czym polega ewolucja rozumienia terminu <i>kultura</i> na przestrzeni wieków • charakteryzuje zależności między duchowością społeczności a używanymi przez nią przedmiotami 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>homo religiosus</i>, <i>homo faber</i>, <i>animal symbolicum</i>, <i>homo ludens</i>, <i>homo consumens</i> • interpretuje definicję kultury Stefana Czarnowskiego • przedstawia osiągnięcia Bronisława Malinowskiego w dziedzinie badań nad kulturą • przygotowuje prezentację multimedialną na temat zachowań kulturalnych i kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje czynniki biologiczne i społeczne umożliwiające człowiekowi tworzenie kultury • charakteryzuje wpływ badań etnografii, etnologii, antropologii kulturowej, socjologii kultury i kulturoznawstwa na współczesne rozumienie kultury
2. Kategorie w badaniu kultury	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy znaczenie terminów: <i>sacrum</i> i <i>profanum</i> oraz odnosi je 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie pojęcia <i>mit</i> • definiuje przestrzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie wyrażenia <i>axis mundi</i> • analizuje przemiany w 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje wybrane zwyczaje świąteczne jako przejawy kultury w jej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje historyczne i kulturowe zmiany w rozumieniu czasu i

	do kategorii przestrzeni i czasu <ul style="list-style-type: none"> • łączy pojęcie znaku z ciałem, ubiorem, kostiumem społecznym 	dospołeczną, odspołeczną, osobistą i podaje ich przykłady <ul style="list-style-type: none"> • podaje i interpretuje przysłowia, wskazujące na kulturową normę związaną z domem jako sacrum 	postrzeganiu sfery sacrum i profanum na przestrzeni czasu	duchowym i materialnym aspekcie <ul style="list-style-type: none"> • omawia dokonania Mircei Eliadego • odnosi pojęcie <i>axis mundi</i> do współczesnego świata • tłumaczy, czym jest tabu i tworzy listę tematów tabu we własnym środowisku 	stosunku do ciała <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak rozumie cytaty dotyczące odczuwania własnej płciowości przez człowieka
3. Zjawiska współczesnej kultury i jej źródła	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ kultury na rozwój człowieka • przedstawia okoliczności narodzin postmodernizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie kultury europejskiej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kultura niska, popularna, masowa</i> i określa, w czym przejawiają się poszczególne rodzaje kultury • opisuje różnice między kulturą elitarną i ludową • podaje przykłady homogenizacji i makdonaldyzacji kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawiska homogenizacji, makdonaldyzacji i postmodernizmu • omawia zależności pomiędzy grupą społeczną a jej kulturą 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy definicję postmodernizmu, korzystając ze słów Zbigniewa Baumana • przedstawia swoją ocenę wybranych zjawisk kultury popularnej oraz elitarniej i uzasadnia własne zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje związki współczesnych modeli kultury z historycznymi typami kultury europejskiej • opisuje zjawisko przemian w wartościowaniu kultury popularnej i podaje przyczyny zainteresowania nią badaczy
4. Być świadomym odbiorcą kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kultura globalna, lokalna, regionalna, narodowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia pojęcie <i>handmade</i> w odniesieniu do kultury • tłumaczy, czym są stereotypy narodowe • charakteryzuje prądy kontrkulturowe, subkulturowe i alternatywne jako elementy kultury niezależnej 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje spójną wypowiedź na temat kultury swojego regionu • wyraża własne zdanie na temat funkcjonowania stereotypów w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje pozytywne i negatywne skutki procesu globalizacji w przestrzeni kultury • poszukuje przykładów zjawisk stanowiących alternatywę dla przejawów kultury popularnej 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje współczesne przykłady wielokulturowości i charakteryzuje to zjawisko • gromadzi informacje na temat kultury niezależnej i analizuje jej różnorodne przejawy
5. Lokalna animacja kultury	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się ze zrozumieniem pojęciem animacji kultury • wymienia zadania animatora kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różne formy kontaktu z kulturą • omawia przejawy obecności form kultury w środowisku lokalnym • podaje przykłady wykorzystania technologii 	<ul style="list-style-type: none"> • opracowuje formułę projektu animacji kultury przeznaczonego dla określonej grupy społecznej • przygotowuje w zespole projekt animacji kultury • wykonuje działania 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważa sens słów Grzegorza Godlewskiego o istocie animacji kulturowej • ocenia potrzeby kulturowe wybranej zbiorowości, np. społeczności szkolnej, osiedlowej, grupy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jakie potrzeby odbiorców zaspokaja dany projekt animacji kultury • poddaje ocenie pracę własną oraz grupy

		informacyjnych w pracy animatora kultury	przydzielone mu w ramach projektu	rówieśników lub dzieci • proponuje działania animacyjne skierowane do wybranego środowiska, np. szkolnego, osiedlowego	
6. Co jest sztuką?	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy pojęcie dzieła sztuki • używa we właściwym kontekście słów <i>sztuka</i> i <i>sztuczny</i> oraz omawia związki między nimi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęć <i>mimesis</i> i <i>téchne</i> • przytacza koncepcje pojmowania sztuki obecne w dziejach kultury • wymienia funkcje sztuki • uzasadnia, dlaczego dany obraz został uznany za dzieło sztuki • analizuje różnice znaczeniowe w postrzeganiu artysty jako rzemieślnika, geniusza, przedstawiciela cyganerii, uczestnika konsumpcji i ironicznego obserwatora • omawia współczesne koncepcje wystawiennicze • opisuje historyczne przemiany w sposobach kolekcjonowania dzieł sztuki oraz sytuację obecną 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza notatkę na temat rozumienia sztuki przez młode pokolenie • nazywa emocje wywołane przez wybrane dzieła sztuki i łączy je z kryteriami zawartymi w definicji sztuki Władysława Tatarkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje związki kategorii <i>mimesis</i> z traktatem Leonarda da Vinci • analizuje definicję sztuki Władysława Tatarkiewicza oraz wskazuje podobieństwa i różnice pomiędzy tym ujęciem a koncepcjami starożytnych 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w dyskusji na temat granic sztuki • porównuje różne koncepcje sztuki oraz artysty i formułuje wnioski • przygotowuje prezentację multimedialną na temat oferty wybranej współczesnej placówki wystawienniczej
7. Kategorie piękna i brzydoty w sztuce	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piękno</i>, <i>kicz</i>, <i>brzydota</i> • formułuje własnymi słowami definicję sztuki • tłumaczy, czym jest dzieło sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje piękno jako kategorię estetyczną • wskazuje związki między cechami dzieł sztuki a kategorią piękna • gromadzi przykłady kiczu i brzydoty w sztuce • wymienia dzieła, które uważa za sztukę i uzasadnia swój wybór • podaje przykłady środków służących wyrażaniu piękna 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przemiany pojmowania piękna na przestrzeni czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawisko funkcjonowania piękna oraz brzydoty w sztuce i określa, jak pojmowane są te kategorie współcześnie • analizuje środki, jakimi oddziałują wybrane przykłady kiczu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kryteria kiczu i uzasadnia swój wybór • ocenia zjawisko kiczu oraz brzydoty w sztuce i przedstawia argumenty na poparcie własnej opinii

		<p>w sztuce w różnych epokach</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zjawisko kiczu 			
<p>8. Kultura wysyła komunikaty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa podobieństwa i różnice pomiędzy sposobami porozumiewania się człowieka ze zwierzętami i formami komunikacji międzyludzkiej • definiuje pojęcia: <i>znak, symbol, kod kulturowy</i> • tłumaczy sens stwierdzenia Herberta Marshalla McLuhana, określającego świat jako <i>globalną wioskę</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy listę frazeologizmów związanych z funkcją i znaczeniem słowa w życiu człowieka • formułuje pisemną wypowiedź prezentującą świat, w którym ludzie komunikują się bez pisma, druku, telefonu czy telewizji • wyjaśnia, czym jest medium i podaje przykłady mediów w kulturze • wymienia nazwy współczesnych mediów i wskazuje podobieństwa oraz różnice między nimi • redaguje hasło <i>blog</i> do encyklopedii internetowej • wypowiada się na temat znaczenia słów Edwarda T. Halla: <i>Kultura jest komunikacją, a komunikacja jest kulturą</i> • przytacza istotne fakty z historii mediów w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady różnych form komunikacji kulturowej • na podstawie tekstu źródłowego omawia zjawisko mistyfikacji słownej • charakteryzuje język jako rodzaj kodu kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, jakie mogą być konsekwencje nieznamomości kodu kulturowego danej społeczności • ocenia zjawisko manipulowania kodem kulturowym w celach marketingowych • omawia wpływ rozwoju mediów na postrzeganie rzeczywistości przez człowieka • definiuje współczesne media • bierze aktywny udział w dyskusji o elementach kodu kulturowego obecnych w filmie <i>Rejs Marka Piwowskiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ dominującego medium na kulturę danej społeczności • gromadzi argumenty popierające tezę o podobnym znaczeniu wynalazków internetu i druku • opisuje ceremonię otwarcia mistrzostw piłki nożnej jako medium kulturowe • organizuje w szkole pokaz filmu <i>Rejs Marka Piwowskiego</i>
Rozdział II: Wytwory kultury współczesnej i ich język					
<p>9. Tajemnice współczesnego malarstwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i tematy współczesnego malarstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy najważniejszych kierunków malarskich drugiej połowy XX i początku XXI w. • uczestniczy w dyskusji na temat charakteru współczesnego malarstwa • podaje nazwiska ważnych przedstawicieli malarstwa XX w. i XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane nurty współczesnego malarstwa • dokumentuje odszukaną pracę stanowiącą przykład street artu i zachęca na portalu społecznościowym do jej obejrzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje porównawczo założenia poszczególnych kierunków w malarstwie współczesnym • wskazuje różnice między twórczością artystyczną a seryjną produkcją • wyszukuje we fragmencie eseju Lecha Majewskiego informacje na temat Jeana- 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wpływ stylistyki pop-artu na swoje najbliższe otoczenie

		<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje kolaż związany tematycznie z wybranym obrazem • wyjaśnia pojęcie street artu i odszukuje jego przykłady w swojej najbliższej okolicy • wskazuje najważniejsze fakty z historii malarstwa • przywołuje nazwiska polskich malarzy współczesnych i określa tematykę ich prac 		<ul style="list-style-type: none"> -Michela Basquiata • tworzy prezentację multimedialną na temat wybranych zjawisk we współczesnym malarstwie 	
10. Świadomy interpretator sztuki malarskiej	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem dzieła malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści obrazu • wskazuje elementy języka malarstwa w przykładowej analizie obrazu • odpowiada na pytania dotyczące analizy dzieła Jeana Dubuffeta „Mnemotechnika” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka malarstwa • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje obraz Jeana Dubuffeta „Mnemotechnika” 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje obraz Jeana Dubuffeta „Mnemotechnika” 	<ul style="list-style-type: none"> • zakłada i moderuje na blogu wątek dotyczący współczesnego malarstwa • podaje przykłady dzieł ilustrujących sposób zastosowania poszczególnych elementów języka malarstwa
11. Czym zaskakuje współczesna sztuka rzeźbiarska?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i tematy współczesnej rzeźby • wymienia nazwy najważniejszych kierunków rzeźbiarskich drugiej połowy XX w. i początku XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy wybranych kierunków obecnych we współczesnej sztuce rzeźbiarskiej • podaje nazwiska ważnych przedstawicieli rzeźby XX w. i XXI w. • przywołuje najważniejsze fakty z historii rzeźby • przedstawia swoje wrażenia wywołane przez rzeźbę tradycyjną i współczesną • przywołuje nazwiska polskich rzeźbiarzy i określa tematykę ich prac 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia wybrane nurty współczesnej sztuki rzeźbiarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi argumenty popierające tezę Henry’ego Moore’a o rozumieniu istoty rzeźby • wyraża własne przemyślenia na temat istoty rzeźby współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w dostępnych źródłach informacje na temat rzeźby społecznej i bierze udział w projekcie polegającym na włączeniu w twórcze działania osób, które na co dzień nie zajmują się sztuką
12. Znaczenia ukryte w rzeźbie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści pracy rzeźbiarskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy porównawczej realizacji

	językiem dzieła rzeźbiarskiego	<ul style="list-style-type: none"> • w przykładowej analizie rzeźby wskazuje elementy języka sztuki rzeźbiarskiej • odpowiada na pytania dotyczące analizy pracy Magdaleny Abakanowicz „Nierozpoznani” • sporządza notatkę na temat wybranej rzeźby • na podstawie tekstu źródłowego omawia różnice w odbiorze rzeźb i obrazów 	języka rzeźby <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje dzieło Magdaleny Abakanowicz „Nierozpoznani” 	Magdaleny Abakanowicz „Nierozpoznani”	tego samego motywu w obrazie renesansowym i rzeźbie współczesnej
13. Urbanistyczna redefinicja sztuki	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy współczesnej architektury • wymienia nazwy najważniejszych kierunków architektonicznych drugiej połowy XX i początku XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problematykę współczesnej architektury • formułuje założenia wybranych nurtów współczesnej architektury • podaje nazwiska ważnych przedstawicieli architektury XX i XXI w. • przywołuje najważniejsze fakty z historii architektury • podaje nazwiska polskich architektów i przykłady ich projektów 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie architektury w życiu współczesnego człowieka • formułuje wypowiedzi na temat architektury z wykorzystaniem tekstów krytycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • odwołując się do tekstu źródłowego, wypowiada się na temat architektury w Tokio oraz wygłasza własne zdanie na ten temat • redaguje na blog tekst dotyczący specyfiki zabudowy miejscowości, w której mieszka • na podstawie obejrzanych fotografii budowli analizuje wypowiedzi architekta modernistycznego i postmodernistycznego na temat istoty architektury 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje plan przebudowy szkoły z uwzględnieniem różnorodnych rozwiązań architektonicznych, zaspokajających potrzeby jej użytkowników
14. Zrozumieć architekturę	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem dzieła architektonicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści dzieła architektonicznego • wskazuje elementy języka architektury w przykładowym omówieniu budowli • odpowiada na pytania dotyczące analizy dzieła Daniela Libeskinda 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka architektury • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje budynek Imperialnego Muzeum Wojny w Manchesterze 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje budynek Imperialnego Muzeum Wojny w Manchesterze • odszukuje przykłady budowli, w których dostrzega realizację wybranych elementów języka architektury 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia propozycję analizy i interpretacji wybranego dzieła architektonicznego
15. Piękno czy użyteczność?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>sztuka użytkowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje cechy wybranych nurtów współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane nurty współczesnego 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wybrany przedmiot z uwzględnieniem jakości 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat różnych kontekstów

	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy współczesnego designu • wymienia nazwy najważniejszych kierunków wzornictwa drugiej połowy XX i początku XXI w. 	<p>designu</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia znaczenie sztuki użytkowej w przestrzeni społecznej • wskazuje obszary inspiracji dla designerów • podaje nazwiska przedstawicieli poszczególnych nurtów XX- i XXI-wiecznego designu • wymienia najważniejsze fakty z historii sztuki użytkowej • przywołuje nazwiska polskich projektantów oraz grup projektowych i określa specyfikę ich prac • zestawia historyczne i współczesne tendencje obecne w designie 	<p>designu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat predyspozycji współczesnych designerów • formułuje wnioski wynikające z zestawienia historycznych i współczesnych tendencji w designie 	<p>oraz pomysłowości jego zaprojektowania, a także użyteczności w codziennym życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje współczesne style projektowania, na tej podstawie formułuje wnioski • omawia wpływ rzeczywistości na przemiany w sztuce designu 	<p>współczesnego designu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonuje projekt przedmiotu, który oferuje odbiorcy nowe możliwości użytkowania
<p>16. Zostać designerem to wyzwanie!</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem sztuki użytkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki języka designu związane z jego formą i techniką oraz funkcją i znaczeniem • wskazuje w przykładowej analizie elementy języka sztuki użytkowej • podaje informacje na temat EXPO i polskich propozycji wystawienniczych • odpowiada na pytania dotyczące analizy dzieła Gudrun Lilji Gunlaugsdóttir 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka sztuki użytkowej • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje pracę Gudrun Lilji Gunlaugsdóttir 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje pracę Gudrun Lilji Gunlaugsdóttir 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, w jaki sposób projektant mebla zainspirował się detalem obrazu Salvadora Dalego
<p>17. Przekraczanie granic gatunkowych – o nowych praktykach w sztuce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia tradycyjne i nowatorskie dziedziny artystyczne • wskazuje cechy i tematy nowych praktyk sztuki • wymienia nazwy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, które tradycyjne dziedziny sztuki zostały połączone w nowych strategiach działań twórczych • wymienia najważniejsze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat różnic w odbiorze tradycyjnego dzieła sztuki i obiektu nowych praktyk sztuki • charakteryzuje wybrane 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega happening, performance i flash mob • gromadzi informacje o szydełkowym graffiti • rozważa sens cytatu 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wypowiedź na temat życia człowieka jako dzieła sztuki • przygotowuje w zespole performance lub happening

	najważniejszych kierunków nowych praktyk sztuki drugiej połowy XX i początku XXI w.	cechy wybranych nurtów współczesnych praktyk artystycznych <ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwiska XX- i XXI-wiecznych przedstawicieli praktyk artystycznych z pogranicza tradycyjnych dyscyplin sztuki • wylicza najważniejsze fakty z historii nowych praktyk sztuki • przywołuje nazwiska polskich artystów stosujących niekonwencjonalne strategie twórcze i określa tematykę ich prac 	nurty współczesnych praktyk artystycznych	dotyczącego współczesnego sposobu obcowania ze sztuką	• omawia nowe konteksty interpretacyjne poezji
18. Język nowych praktyk sztuki	• wymienia podstawowe terminy związane z językiem nowych praktyk sztuki	• odróżnia składniki formy i treści obiektów nowych praktyk sztuki <ul style="list-style-type: none"> • odszukuje w przykładowym omówieniu performance'u muzycznego elementy języka nowych praktyk sztuki • odpowiada na pytania dotyczące analizy wideoinstalacji Billa Violi 	• na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje wideoinstalację Billa Violi „Tratwa” <ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka nowych praktyk sztuki 	• samodzielnie analizuje i interpretuje wideoinstalację Billa Violi „Tratwa” <ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację multimedialną na temat współczesnych twórców i nowych praktyk w sztuce 	• interpretuje wybrane przykłady nowych praktyk sztuki
19. Czym jest muzyka dla współczesnego człowieka?	• wskazuje cechy współczesnej muzyki <ul style="list-style-type: none"> • wymienia nazwy najważniejszych kierunków muzycznych drugiej połowy XX i początku XXI w. 	• podaje główne cechy wybranych nurtów współczesnej muzyki <ul style="list-style-type: none"> • przytacza nazwiska ważnych przedstawicieli muzyki XX i XXI w. • podaje najważniejsze fakty z historii muzyki • przywołuje nazwiska muzyków wpływających na 	• charakteryzuje wybrane nurty współczesnej muzyki	• omawia kierunki rozwoju muzyki współczesnej <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje różnice w rozumieniu muzyki w kategoriach sztuki i rozrywki • analizuje wybrany przykład muzyki filmowej i na tej podstawie wyjaśnia jej funkcje 	• ilustruje określone zagadnienie w formie nagrania nawiązującego do utworów nurtu muzyki konkretnej <ul style="list-style-type: none"> • analizuje różne stany emocjonalne w przygotowanym przez siebie nagraniu dźwiękowym

		<p>młode pokolenie i analizuje ich twórczość</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia dokonania polskich kompozytorów muzyki poważnej i rozrywkowej 			
<p>20. Muzyka jako forma wyrazu emocji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy języka muzyki w przykładowej analizie utworu „How soon is now” grupy The Smiths • odpowiada na pytania dotyczące analizy utworu „How soon is now” zespołu The Smiths 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje utwór „How soon is now” zespołu The Smiths • omawia najważniejsze elementy języka muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje utwór „How soon is now” grupy The Smiths • wskazuje wykonawców wykorzystujących różnorodne elementy języka muzyki i charakteryzuje ich twórczość 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje film wideo z instalacją Briana Eno „77 Million Paintings” i na tej podstawie formułuje wnioski
<p>21. Innowacje w teatrze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i tematy współczesnego teatru • wymienia nazwy najważniejszych nurtów teatru drugiej połowy XX i początku XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje główne cechy wybranych nurtów współczesnego teatru • określa, na czym polegają różnice pomiędzy teatrem dramatycznym, teatrem przedmiotowym, teatrem muzycznym, taneczno-ruchowym, a także radiowym i telewizyjnym • przywołuje nazwiska przedstawicieli poszczególnych nurtów teatru XX i XXI w. • wylicza najważniejsze fakty z historii teatru 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane nurty współczesnego teatru • redaguje pytania do ankiety na temat obecności teatru w życiu człowieka • przygotowuje zespołowo adaptację wybranego fragmentu dramatu • opowiada o dokonaniach współczesnych polskich twórców teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia kierunki rozwoju różnych odmian teatru • tłumaczy ideę teatru nowych brutalistów • omawia zjawisko intertekstualności i interdyscyplinarności we współczesnym teatrze • redaguje recenzję spektaklu teatru ulicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie dostępnych źródeł omawia specyfikę teatru ulicznego i ilustruje omawiany temat materiałami multimedialnymi • przygotowuje w grupie adaptację fragmentu dramatu w formie performance’u • omawia eksperymenty w teatrze współczesnym i formułuje swoją opinię oraz ją uzasadnia
<p>22. Przez chwilę być reżyserem...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem dzieła teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści przedstawienia teatralnego • odszukuje elementy języka teatru w przykładowym omówieniu spektaklu • odpowiada na pytania dotyczące spektaklu „Dwa 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje spektakl „Dwa teatry” w reżyserii Gustawa Holoubka • wyjaśnia, z czego wynikają różnice w odbiorze spektaklu teatru telewizyjnego lub radiowego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje spektakl „Dwa teatry” w reżyserii Gustawa Holoubka 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fotografii analizuje sposób ujęcia motywu filmowego w spektaklu teatralnym, a następnie formułuje wnioski dotyczące podobieństw oraz różnic pomiędzy medium teatru i

		teatry” w reżyserii Gustawa Holoubka	i przedstawienia scenicznego • omawia najważniejsze elementy języka teatru		filmu
23. Różne oblicza fotografii	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i tematy współczesnej fotografii • wymienia nazwy najważniejszych nurtów fotografii drugiej połowy XX i początku XXI w. 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza główne cechy wybranych zjawisk współczesnej fotografii • podaje nazwiska przedstawicieli różnych nurtów fotografii XX i XXI w. • przytacza najważniejsze fakty z historii fotografii • formułuje wypowiedź na temat słów Susan Sontag, dotyczących oddziaływania obrazu fotograficznego • odszukuje informacje na temat zdjęcia Chrisa Niedenthala „Czas Apokalipsy” • przywołuje nazwiska polskich fotografów i określa tematykę ich prac 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane zjawiska współczesnej fotografii • omawia zmiany w rozwoju fotografii na przestrzeni ostatnich dekad 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega symbolika zdjęcia Chrisa Niedenthala „Czas Apokalipsy” • przygotowuje wypowiedź dotyczącą fenomenu fotografii i jej miejsca we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje własne stanowisko na temat poglądów Annie Leibovitz, zawartych w przeczytanym tekście
24. Przesłanie zawarte w fotografii	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści dzieła fotograficznego • wskazuje elementy języka fotografii w przykładowym omówieniu pracy Gregory’ego Crewdsona „Bez tytułu (Spotkanie)” • odpowiada na pytania dotyczące zdjęcia Jeffa Walla „Widok z mieszkania” 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje najważniejsze elementy języka fotografii • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje pracę Jeffa Walla „Widok z mieszkania” 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje fotografię Jeffa Walla „Widok z mieszkania” 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia właściwości literackiego opisu zdjęcia i zestawia go z zasadami analizy oraz interpretacji fotografii
25. Dokąd zmierza współczesne kino?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i tematy współczesnego kina • wymienia nazwy najważniejszych 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje wybrane nurty współczesnej kinematografii • gromadzi frazeologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia sens cytatu dotyczącego istoty kina 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje specyfikę zjawisk obecnych we współczesnym kinie • podaje przykłady dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywnie uczestniczy w quizie dotyczącym znajomości cytatów filmowych

	kierunków kina drugiej połowy XX i początku XXI w.	wywodzące się z filmów <ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwiska ważnych przedstawicieli kina XX i XXI w. • przywołuje najważniejsze fakty z historii kinematografii • omawia osiągnięcia polskich reżyserów filmowych • redaguje treść hasła do internetowej encyklopedii filmu • wymienia tytuły ważnych dzieł filmowych w historii kinematografii 		filmowych reprezentujących różne nurty współczesnej kinematografii	
26. Co oferuje widzowi dzisiejsza technika filmowa?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem dzieła filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia składniki formy i treści filmu • wskazuje elementy języka filmowego w przykładowym omówieniu dzieła Darrena Aronofsky'ego „Requiem dla snu” • odpowiada na pytania dotyczące fragmentów filmu „Sala samobójców” w reżyserii Jana Komasy 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka filmu • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje fragmenty filmu „Sala samobójców” w reżyserii Jana Komasy 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje fragmenty filmu „Sala samobójców” w reżyserii Jana Komasy • uczestniczy w przygotowaniach do pokazu filmowego oraz w dyskusji na temat obejrzanego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> • organizuje pokaz filmowy, wygłasza prelekcję i moderuje dyskusję po projekcji • rozważa sens filmowej aluzji do dzieła malarskiego, na tej podstawie formułuje wnioski
27. Nowe oblicza telewizji	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy współczesnej telewizji • charakteryzuje specyfikę reklamy telewizyjnej • wymienia podstawowe terminy związane z językiem przekazu telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze fakty z historii telewizji • omawia znaczenie reklamy w świecie mediów i w życiu człowieka • wyjaśnia, na czym polegają telewizyjny przekaz cyfrowy, usługi VOD i Web-streaming • wymienia funkcje telewizji • podaje przykłady wydarzeń medialnych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje przekaz telewizyjny jako współczesne medium • charakteryzuje najważniejsze elementy języka telewizji • na podstawie podanych pytań analizuje i interpretuje wieczorne programy informacyjne różnych stacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega formuła AIDA i wskazuje jej elementy w spotach reklamowych • samodzielnie analizuje i interpretuje wieczorne programy informacyjne różnych stacji • charakteryzuje zjawisko reklam społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia pomysł na program typu makeover

		<ul style="list-style-type: none"> • wylicza tytuły programów real TV i omawia ich specyfikę • odnosi pojęcie rytuału do zwyczajów odbiorców telewizji • tworzy ramę programową stacji uwzględniającą potrzeby rówieśników • objaśnia specyfikę serialu nowej generacji • wskazuje elementy języka telewizji w przykładowym omówieniu programu telewizyjnego • odpowiada na pytania dotyczące analizy wieczornych programów telewizyjnych różnych stacji • określa różnice między telewizją państwową a komercyjną • wyjaśnia, w jaki sposób pora emisji programu wpływa na jego treść • podaje przykłady literackich i serialowych antybohaterów 			
28. Internet we współczesnym świecie	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy internetu • wyjaśnia, na czym polega interaktywność internetu • omawia zagrożenia wynikające ze swobodnego dostępu do sieci • wymienia podstawowe terminy związane z językiem przekazu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje najważniejsze fakty z historii internetu • podaje znaczenie terminów: <i>netgeneracja</i> i <i>pokolenie Web 2.0</i>. • omawia specyfikę bloga i ruchu dziennikarstwa obywatelskiego • w przykładowym omówieniu zjawiska fotobloga wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje internet jako nowe medium • tworzy instrukcję obsługi wybranej aplikacji komputerowej lub komórkowej • przeprowadza ankietę internetową na temat popularności portali społecznościowych • wymienia zalety i wady 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje i interpretuje serwis internetowy do udostępniania filmów wideo • charakteryzuje kulturę biblioteki i hiperlinku • aktywnie uczestniczy w dyskusji dotyczącej problemu łamania praw autorskich w internecie • tłumaczy, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> • gromadzi i prezentuje informacje na temat cenzury treści internetowych w wybranych krajach • analizuje zależności między nowymi mediami a kulturą • przedstawia i uzasadnia własne zdanie w dyskusji na temat zasad

		<p>elementy języka internetu</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na pytania dotyczące analizy serwisu społecznościowego do udostępniania filmów wideo 	<p>korzystania z zakupów społecznościowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka internetu • na podstawie podanych pytań analizuje serwis społecznościowy do udostępniania filmów wideo 	<p>fenomen baz danych opartych na wiedzy zbiorowej użytkowników sieci internetowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje wiadomości zawarte na portalach dziennikarstwa obywatelskiego z zawartością największych serwisów informacyjnych i na tej podstawie formułuje wnioski 	<p>przetwarzania tekstów kultury</p>
<p>29. Sytuacje, zjawiska, role – codzienne praktyki kulturowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy i obszary występowania potocznych praktyk kulturowych • rozpoznaje sytuacje formalne i nieformalne oraz sfery publiczne i prywatne w kontaktach międzyludzkich • podaje przykłady ról odgrywanych przez współczesnego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje role odgrywane w życiu społecznym przez współczesnego człowieka • wyjaśnia, czym są subkultury • wymienia przykłady rekwizytów kultury • gromadzi argumenty na poparcie tezy, że moda to zjawisko społeczne • wylicza najważniejsze fakty z historii potocznych praktyk kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • tłumaczy, na czym polega specyfika rekwizytów kultury • określa, czym jest dress code • rozważa przynależność czasu świąt i czasu wolnego do obszaru potocznych praktyk kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje zasady savoir-vivre'u dotyczące posługiwania się telefonem komórkowym, palmtopem lub odtwarzaczem mp4 • omawia charakter ról konsumenta, aktywnego uczestnika kultury oraz turysty we współczesnej kulturze • podaje przykłady sytuacji uzasadniających konieczność przestrzegania zasad dress code'u 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze reportaż na temat sposobów spędzania wolnego czasu przez rówieśników
<p>30. Formy uczestnictwa w kulturze – analiza i interpretacja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia podstawowe terminy związane z językiem potocznych praktyk kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w przykładowym omówieniu zjawiska subkultury hipsterów wskazuje elementy języka potocznych praktyk kulturowych • odpowiada na pytania dotyczące analizy zjawiska wyprzedaży • uczestniczy w przygotowaniu scenek obrazujących sytuacje formalne i nieformalne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia najważniejsze elementy języka potocznych praktyk kulturowych • na podstawie podanych pytań analizuje zjawisko wyprzedaży 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie analizuje zjawisko wyprzedaży • przygotowuje prezentację multimedialną na temat dowolnego rekwizytu kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wyników przeprowadzonej ankiety internetowej tworzy raport zawierający dane na temat przyzwyczajęń konsumenckich znanych mu osób

		<ul style="list-style-type: none"> • bierze udział przeprowadzeniu ankiety internetowej na temat przyzwyczajień konsumenckich wśród osób z najbliższego otoczenia			
--	--	--	--	--	--

Autor: Agnieszka Wojciechowska